

ETSU INAGAKI SUGIMOTO

FIICĂ DE SAMURAI

ETSU INAGAKI SUGIMOTO

profesor de limba și istoria japoneză
la Universitatea Columbia, SUA

FIICĂ DE SAMURAI

Cum a devenit fiica unui samurai
din Japonia feudală
o femeie americană modernă,
traversând sute de ani
într-o singură generație.

Traducere din limba engleză și note de
Liviu Mateescu

Editura CARTHEMIA
București, 2025

Capitolul XXII. Floare într-un ținut străin	262
Capitolul XXIII. Chiyo	272
Capitolul XXIV. Din nou în Japonia	285
Capitolul XXV. Casa noastră din Tokyo	290
Capitolul XXVI. Nimicuri tragice	300
Capitolul XXVII. Onorabila bunică	308
Capitolul XXVIII. Vizita surorii mele	320
Capitolul XXIX. O doamnă din vechea Japonie	328
Capitolul XXX. Vaca albă	338
Capitolul XXXI. Comori fără valoare	351
Capitolul XXXII. Corăbiile negre	363

CAPITOLUL I

IERNILE DIN ECHIGO

S trăini numesc adesea Japonia „Țara Soarelui Răsare” sau „Țara cireșilor înfloriți”. Asta pentru că turiștii vizitează de obicei părțile sudice și estice ale țării, unde clima este blândă tot timpul anului. Pe țărmurile din nord-vest iernile sunt lungi, zăpada acoperă adesea pământul din decembrie și până în martie sau aprilie.

În provincia Echigo, unde era casa mea, iarna începea de obicei cu o ninsoare abundentă, zăpada cădea repede și constant până când singurele lucruri care se mai vedeau erau stâlpii rotunjiți ai acoperișurilor noastre de paie. Atunci grupuri de culi, cu rogojini pe umeri și pălării de paie largi cât niște umbrele, ieșeau cu niște lopeți mari din lemn și tăiau prin zăpadă tuneluri de la o stradă la alta. Zăpada rămânea în mijlocul străzilor toată iarna. Se ridica într-o grămadă lungă și mult mai înaltă decât acoperișurile caselor. Culiile tăiau trepte în grămada aceasta, pentru că ei cărau zăpada acolo cât era iarna de lungă, iar noi, copiii, ne urcam în vârful grămezii și alergam pe creasta acesteia. Pe ele ne jucam pe săturate, uneori prefăcându-ne că suntem cavaleri care salvează un sat izolat din cauza zăpezii, sau bandiți neînfricați, care se strecurau printre troiene, pregătindu-se să atace.

O perioadă și mai interesantă era cea de dinaintea primei ninsori, când tot orașul se pregătea de iarnă. Dura întotdeauna câteva săptămâni bune și în fiecare zi când ne

duceam și ne întorceam de la școală ne opream să ne uităm la culii care nu mai pridideau să învelească statuile și micile altare înșirate de-a lungul străzilor în straiile lor de iarnă, făcute din paie. Felinarele de piatră, toți copacii și toate tufele din grădinile noastre erau învelite în paie și chiar și zidurile exterioare ale templelor erau protejate cu rogojini prinse cu fâșii de bambus sau cu plase imense făcute din frânghii de paie. În fiecare zi, străzile aveau o înfățișare nouă, iar când leii mari de piatră de pe treptele templului erau și ei în sfârșit acoperiți orașul devenea o adunătură de corturi de paie grotești de toate formele și mărimile, toate așteptând zăpada care avea să ne îngroape pentru următoarele trei sau patru luni.

Cele mai multe dintre casele mari aveau acoperișuri de paie, cu streșini largi, însă magazinele de pe străzi erau acoperite cu țiglă, întărită cu brăuri de piatră care împiedicau zăpada să cadă în bucăți mari primăvara, când începea să se topească. Toate trotuarele aveau deasupra un acoperiș permanent, iar iarna erau protejate de pereți de scândură și panouri cu hârtie impregnată cu ulei, devenind astfel coridoare lungi prin care puteam străbate tot orașul chiar și în timpul celor mai aprige viscole, protejați de zăpadă și de vânt. În coridoarele acestea nu domnea întunericul, pentru că zăpada reflecta destul de puternic lumina și chiar și la intersecții, unde traversam străzile prin tunelurile de zăpadă, era suficientă lumină pentru a distinge detaliile mai importante. De multe ori, venind de la școală, îmi citeam lecțiile în tuneluri, prefăcându-mă că eram unul dintre vechii înțelepți care studiaseră la lumina zăpezii.

Echigo, care înseamnă „Dincolo de munți”, este atât de izolat de restul Japoniei de lungul lanț al munților Kiso încât în primele zile ale feudalismului era considerat de guvern ca

fiind doar un avanpost izolat și rece, potrivit ca loc de surghiun pentru cei care erau prea puternici ori prea influenți pentru a fi pedepsiți ca infractorii de rând. Din această categorie făceau parte și cei care doreau reforme. În zilele acelea, Japonia nu avea prea mare toleranță la reformă, indiferent că era vorba despre reforme politice ori religioase, astfel că un sfetnic cu vederi progresiste de la curte, de exemplu, ori un călugăr deschis la minte era considerat la fel de deranjant și era trimis într-un loc izolat unde ambițiile lui aveau să fie definitiv distruse. Majoritatea celor care fuseseră surghiuniți la Echigo din motive politice fie au sfârșit îngropați în micul cimitir de lângă terenul pe care aveau loc execuțiile, fie s-au pierdut printre țărani, într-o casă modestă. Literatura noastră este plină de povești emoționante despre tineri bogați și cu titluri impunătoare care, deghizați în pelerini, rătăcesc prin satele din Echigo, căutându-și tatăl dispărut.

Reformatorii religioși o duceau mai bine. În general pentru că își petreceau viața lucrând printre oameni, în liniște și fără să facă rău nimănui. Unii dintre fondatorii unor noi secte budiste, exilați pe viață în aceste locuri, au fost oameni foarte pricepuți și încetul cu încetul credința lor s-a răspândit atât de mult încât Echigo a devenit cunoscut în toată Japonia drept bastionul budismului reformat. Am crescut cu poveștile preoților și eram obișnuită să văd desene cu imagini scrijelite în piatră sau statui sculptate în peșterile de pe versanții munților, opere ale neobositorilor mâini ale vechilor călugări.

Casa mea era în vechiul oraș-castel Nagaoka. În casă locuiau tata, mama, onorabila mea bunică, fratele meu, sora mea și cu mine. Cu noi mai stăteau Jiya, servitorul-șef al tatălui meu, doica mea, Ishi, Kin și Toshi. Din când în când mai veneau și alți servitori bătrâni. Aveam mai multe surori

măritate, care locuiau departe de noi, cu excepția celei mai mari, care stătea la distanță de jumătate de zi de mers cu ricșa de Nagaoka. Ne vizita din când în când și uneori la întoarcere mă lua și pe mine și petreceam câteva zile în casa ei mare, țărănească, cu acoperiș de paie, care pe vremuri fusese fortăreața dintre trei munți. Samuraii se căsătoreau adesea cu țărani, care veneau imediat după militari în ierarhia castelor și erau foarte respectați pentru că „aceia care cultivă orezul sunt răspunzători de viața întregii națiuni”.

Locuiam aproape de marginea orașului, într-o casă imensă, cu o formă neregulată, la care din când în când se tot adăugaseră anexe și camere. Astfel acoperișul greu de paie se lăsase pe la îmbinările căpriorilor, pereții tencuiți cu ipsos erau plini de zgârieturi și de petice și numeroasele încăperi de diverse dimensiuni erau unite de coridoare înguste și strâmbe care coteau în cele mai neașteptate moduri. Casa era înconjurată, la o oarecare distanță, de un zid de piatră peste care era construit un gard de lemn, scund și solid. Acoperișul porții avea colțurile ridicate, cu petice de mușchi pe stratul cafeniu de paie. Era susținut de stâlpi imenși, pe care erau prinse porți de lemn, cu balamale ornamentale de fier ale căror brațe ajungeau până la jumătatea scândurilor groase. De o parte și de alta poarta se prelungea cu câte un perete tencuit, cu o ferestruică lungă și îngustă, cu gratii de lemn. Porțile erau deschise întotdeauna în timpul zilei, însă dacă noaptea bătea cineva în ele și striga „*Tano-mo-o!*” („Vreau să intru!”), chiar dacă era vocea binecunoscută a vreunui vecin, Jiya, care nu scăpase de obiceiul din vechime, fugea întotdeauna să se uite printr-una dintre aceste ferestruici înainte de a deschide poarta pentru oaspete.

Poarta era unită de casă printr-o alee pavată cu pietre mari și inegale, iar în crăpăturile lor largi creșteau primele

flori străine pe care le-am văzut – floricele rotunde, cu tulpina scurtă cărora Jiya le spunea „nasturii uriașului”. Primise semințele de la cineva. Și cum în opinia lui nicio floare străină nu merita demnitatea de a fi plantată într-o grădină, le-a pus cu viclenie acolo unde puteau fi tratate cu lipsă de respect și călcate în picioare. Însă erau niște plante foarte rezistente, așa că s-au răspândit ca mușchiul.

Casa noastră ajunsese astfel, plină de improvizatii, ca urmare a uneia dintre tragediile Restaurației¹. Provincia Echigo era una dintre cele care susțineau sistemul de guvernare dual². Pentru cei din părțile acestea, mikadoul³ era prea sacru pentru a se amesteca în războaie sau pentru a fi deranjat cu probleme birocratice, civile, așa că au luptat pentru a susține puterea shogunului, căruia strămoșii lor îi fuseseră loiali vreme de generații întregi. Pe atunci tatăl meu era *karo*, adică primul consilier al daimiatului⁴ Nagaoka, o

---

¹ Restaurația Meiji este numele dat unei serii de evenimente, începute în 1868, care au condus la lichidarea shogunatului și restaurarea conducerii imperiale în Japonia. Restaurația a dus în Japonia la schimbări enorme asupra structurilor politice și sociale de la sfârșitul perioadei Edo (adesea numit Shogunatul târziu Tokugawa) și începutul perioadei Meiji. Imediat după Restaurația Meiji, șintoismul a devenit religia oficială a Japoniei, iar în 1868, îmbinarea acestuia cu budismul a fost scoasă în afara legii.

² Între secolele al IV-lea și al VI-lea, regatele de pe teritoriul actual al Japoniei au fost unite sub un împărat. Din secolul al XII-lea, puterea reală a fost deținută de dictatori militari (shōgun) și lorzi feudali (daimyō), fiind aplicată de nobilimea războinică (samurai). După conducerea de către shogunatele Kamakura și Ashikaga și un secol de războaie interne, Japonia a fost unificată în 1600 de către shogunatul Tokugawa, care a implementat o politică externă izolaționistă. În 1853, o flotă a Statelor Unite a forțat Japonia să deschidă comerțul cu Occidentul, ceea ce a dus, în 1868, la sfârșitul shogunatului și la restaurarea puterii imperiale.

³ Nume dat de europeni împăratului Japoniei.

⁴ Subdiviziune teritorială istorică a Japoniei.